

MODERNİZM VE YÜKSEK ÖĞRETİM (4)

Yüksek Öğretim; bireylerin bu düzeye gelinceye kadar geçirdikleri eğitim yaşamlarından elde etmiş oldukları bilişsel, duyuşsal ve devimsel tüm kazanımları ile, buradan itibaren başladıkları ve mezun oluncaya kadar kendilerini gerek profesyonel çalışma gerekse de uluslararası entelektüel bir ortama hazırladıkları yaşam dönemini ifade eder. Yüksek öğretim yerel ya da otantik oluşla, evrensel ya da küresel oluşun buluştuğu, birbirini tanıdığı ve birbiriyle uzlaştığı yerdir. Yüksek öğretimin gerek ulusal halkları toplumsal anlamda değiştirip dönüştürmekte gerekse de uluslararasılaşma, küreselleşme anlamında dünya halkları ile entegrasyondaki yaşamsal halkadır. Yüksek öğretime bu anlayışla bakılması onun kalitesi ile de doğrudan etkilidir.

Bu yazı dizisinde bundan önceki üç bölümde, Yüksek Öğretim ve Uluslararasılaştırma Kavramı, Öğrenci ve Kadro Hareketliliği, Programlar ve Programların Aktarımı, İş ve Endüstri Dünyası ile İşbirliği, Araştırmada İşbirliği, Ödenek Kaynakları, Akademik Hareketlilik ve Toplumsal Değişim konularına değinen açıklamalarım oldu. Bu günkü yazımda ise Yüksek Öğretimin temel aktörü olan eğitilen üzerinde duracağım.

Yüksek Eğitim Sürecinde Eğitilenin Durumu

Eğitim süreci katılımcısı yani eğitilen, tüm eğitim süreçleri içindeki en hassas alandır. Bu eğitilenin, özellikle de uluslararasılaşmasını ele aldığımızda durum daha da hassas ve karmaşıktır. Bu karmaşıklık eğitilenin eğitim süreci ve bu süreç sonundaki konumundan ileri gelir. Uluslararasılaşmış ideal bir kişide temel iki özellik olur. Bunlar; (1)Farklılıkların farkında olma ve (2) Farklılık sorununun üstesinden gelebilme özellikleridir. Bu özelliklerin birey üzerinde yerleşmesi için ise eğitim sürecinden geçen eğitilenin şu alt niteliklerle de donanması beklenmelidir.

- Kültürler arasındaki farklılıkları anlayabilme,
- Bilgi açıklarını kabullenebilme (Tek kültürlü bir toplumda yetişmiş bir insan için kaçınılmazdır),
- Kültürler arası bağlar ve iletişim kurabilme,
- Karşılaştırmalı düşünebilme,
- Öz algısını değiştirebilme,
- Ülkesini kültürlerin prizmasından görebilme,
- Diğer kültürler hakkında bilgi sahibi olma.

Bu noktadan hareketle yüksek öğretimde “uluslararasılaşmış bir eğitimin içeriği”; eğitim sürecindeki katılımcılar arasında ‘kültürler arası rekabetin’ oluşumunu, tüm insanlığın

ortak değerlerini ve ulusal değerleri dikkate alan eğitimsel bilgilere ilişkin özel kültürü gerektirir.

Vatan sevgisi ile üst sınırlarına yaklaşan milliyetçilik ulusal bilincin ve öz bilincin birleşiminin tezahürüdür. Bu, toplumun ilkelerinin oluşması, bunların güçlendirilmesi, komşularla karşılıklı yardımlaşma ve kolektivizm fikirleri ile ilişkilidir. Köylüler toprağa dayalı olarak ekonomik, toplumsal ve kültürel bir yapı oluştururlar. Bilinen bu olgu sayesinde insanlar yalnızca yakın ve sıcak köy hayatı olarak değil aynı zamanda daha geniş bir birlik olmanın yolunu açmış, bu da ulusal bilincin, çıkarlar birliğinin gerçekleştirilmesini sağlamıştır.

Bu biline bağlantılı olarak özsaygı, yardımlaşma, hoşgörü, sabır, özgürlük ve adalet gibi zgn değerler genel değerlerin parçaları olarak onlarla ayrılamaz Őekilde ilişkilidir. Örneğin şu anda özgürlük kavramı; baskılar, despotik kurallar ve cezai ihlallerden uzak olan kişiliğin serbest ve her yönden gelişme alanı olarak anlaşılmaktadır ve iyilik, sosyal adalet ve insanların maddi ve ruhsal refahını geliştirmesinin teminatı olarak görülmektedir.

Sabır ve hoşgörü insanın geleneksel ve doğal niteliklerindedir. Sabır ve hoşgörü, insanlar tarafından hoş olmayan acı, azap, güçlükler vb. sıkıntılara Őikayetçi olmadan katlanabilme ve istenmeyen bir kişinin ya da bir olgunun varlığını kabullenebilmedir. . Adalet, bireylerin ve sosyal grupların hak ettiklerini alması olarak tanımlanabilecek genel bir kavramdır. nemi itibariyle insanların beslediği geleneksel değerler arasında eğilmemesi gereken bir sütün gibi yer tutar.

İnsan olmanın bu önemli bileşenlerinin yanı sıra estetik kavramı da yaşamımızın bir diğer önemli alanıdır. Evrensel toplum, güzellik anlayışını ve güzel olanın arzu edilmesini kişiliğin ahlaki ve estetik gelişimin önemli bir parçası olarak addeder. Nitekim insanlığın bağımsızlık ve egemenlik için sürekli mücadele ile ilişkili tarihsel yaşam koşullarında iyi niyet, insan sevgisi, iletişim kurmaya gönüllü olma, vatanseverlik ve evrensel değerleri yadsımama gibi pek çok değer ve kavram yaşamımızı Őekillendirmiř, buna katkı yapmıştır.

İşte bütün bunlara dayanarak şu söylenebilir ki Yüksek ğretimin uluslararasılaştırılması; uluslararası ve kültürler arası unsurların nitelikli yüksek ğretim sağlanması amacıyla bütünleştirilmesi sürecidir. Yüksek ğretimin uluslararasılaşması kavramı, İe ve Dışa dönük olmak üzere iki yönlüdür; (1) Uluslararasılaşmanın İe Dönük Yn, yüksek ğretim kurumlarında uluslararası ve kültürler arası anlayışın desteklenmesi ve sürdürülmesini sağlayan bir kültür ve atmosfer yaratılması anlamındadır. Tüm programlar, projeler ve araştırmalar uluslararası boyuta sahiptir. Burada ,rneğin programlar, kalitelerinin uluslararası standartları karşılayıp karşılamadığına, en son uluslararası deneyimlerin kullanıp kullanılmadığına ve yabancı ortaklarla işbirliği içinde uygulanıp uygulanmadığına göre değerlendirilir. (2) Uluslararasılaşmanın Dışa Dönük Yönü ise; Yüksek ğretim sürecinde elde edilen ürün ve hizmetlerin sınırlar aşılarak yabancı ülkeler ve niversiteler arasında karşılıklı anlaşmalar aracılığıyla değiştirilmesi, transfer edilmesi sürecidir.

Uluslararası Etkinlik bir Yüksek ğretim kuruluşunun etkili bir Őekilde işleyişinin vazgeçilmez öğesi olup bu, üniversitelerin gelişim stratejisi için de bir zorunluluktur.

Kuşkusuz bu noktada da uluslararası etkinliğin, üniversiteler arasında işbirliği anlaşmalarının imzalanması gibi geleneksel yollarla organize edilmesinin yanı sıra, yeni modellerin aktif olarak aranması ve geliştirilmesi de önem kazanır. Uluslararası etkinlik, eğitim sürecinin gelişmesine paha biçilmez bir katkıda bulunabilir ve ek eğitim araştırma ve yayın alanlarında genel olarak uluslararası işbirliğinin sınırlarını genişletebilir.

Öğrenci bursları sağlanması, öğrenci ve öğretim üyesi değişimleri, değişik ülke üniversiteleri arasında ortak projeler, işbirlikleri, program tartışmaları ve geliştirmeleri, değişik ülkelerdeki endüstri alanlarının ilgilileriyle işbirliği ve eşgüdüm çalışmaları üniversiteler arası etkinliğin önemli parçalarından bazılarıdır. Yüksek öğretim kurumlarının uluslararasılaştırılması sürecinde kurumların kendilerine özgü özelliklerini, onların uluslararası düzeydeki yerini dikkate alarak yeni bir strateji modeli ve mekanizmasını araştırmak ve geliştirmek de onların önemli sorumluluklarından sayılmalıdır.

Uluslararası etkinlik; öğrencilerin bilimsel meseleleri öğrenme, öğretim üyelerinin öğretme yeteneklerinin geliştirilmesi, yöneticilerin de verimli ve ileri anlamdaki yönetimler için yararlı bir mekanizma olarak görülmeli, daha da genişletilmesi düşünülmelidir. Modern bir üniversite ancak uluslararasılaşmış bir eğitim kurumuna ve uluslararası bilim ve eğitim kompleksine dönüşürse yeni sorunlara göğüs gerebilir. Bu tarz bir üniversitenin temel özellikleri şunlardır.

- Üniversiteyi uluslararası bir bilim ve eğitim kompleksine dönüştürme amacı doğrultusunda stratejik programlar oluşturma,
- Uluslararası bileşenin, etkinliğin tüm alanlarına (eğitimsel, bilimsel, idari, bilgisel, pedagojik) eklenmesi,
- Eğitim alanında uluslararası gerekliliklere, standartlara, deneyimlere dayalı etkili bir kalite yönetim sisteminin varlığı,
- Öğrencilere ve fakülteye uygun olan ve ekonomi, siyaset ve kültür alanlarında yeni global değişiklikleri dikkate alan yeni yeterliklerin geliştirilmesi,
- Öğrenci ve öğretim üyesi değişim programlarının, yabancı yüksek öğretim kurumları, bilimsel merkezler ve uluslararası organizasyonlar ile olan bilimsel ve pedagojik bağların ve uluslararası eğitim ve bilim projelerine katılımın sürekli olarak desteklenmesi,
- Hem ulusal hem de uluslararası değerler oluşturan ve bunları koruyan özel kültürlerin oluşumu,
- Mezunlara uluslar arası düzeyde zenginleştirilmiş mesleki eğitim, kültürler arası iletişim becerileri ve uluslararası iş birliği ve rekabet koşullarında yaşayabilme ve çalışabilme yetileri sağlama, ulusal ve uluslararası sorunların birbirine bağlılığının görünmesi için yeni bilgi ve teknolojileri öğrenme ve uygulama becerilerini geliştirme,
- İstikrarlı yabancı öğrenci ve lisansüstü öğrencilerin varlığı,
- Üniversitenin uluslararası bağlarını ve faaliyetlerini koordine eden organların varlığı.

Dört gündür sürdürdüğüm bu yazı dizisi ile temel olarak vermek istediğim fikir; üniversitelerin uluslararasılaşmadan nitelik olarak kendilerini geliştirmelerinin zor olduğudur. İmkansız demiyorum ama gerçekten zordur. Bu zorluk aşılması ya da kendiliğinden giderilmesi mümkün olmayan bir içerik taşır. Bu da, anlaşması gereken iki kişi arasında hiç iletişim olmadan, nasıl anlaşacakları gibi bir sorunun benzeridir. Uluslararasılaşmanın yolları ise bu yazıda açıklamış olduğum tüm yol ve yöntemlerden geçmektedir.

Temel felsefemi bir kez daha belirterek bu yazı dizisini bitirmek istiyorum.

“Sınırları devletler tarafından çizilmiş ülkeler yerine, sınırları değerler ve kavramlarla çizilmiş ülkelere dönüşen bir dünyadır amacımız. Önceliğimiz uluslararasılaşırken ulusal değer, kavram, inanç ve kültürlerin korunması bilincidir.”